

ORGANIZACE SPORTU V ČESKÉ REPUBLICE V PERSPEKTIVĚ POSLEDNÍHO ČTVRTSTOLETÍ

Milena Strachová: Sport a Český svaz tělesné výchovy po roce 1989. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 235 stran.

Zabýváme-li se sportem jako významným sociálně kulturním fenoménem moderní a postmoderní společnosti z jakéhokoli zorného úhlu pohledu, pak se zpravidla shodneme, že sport je takový, jaká je společnost. Tedy že odráží základní kulturní, politický a ekonomický étos místa a času, ve kterém existuje, že usiluje o přiměřené místo na slunci a reaguje na danou společenskou situaci. Plně tak souhlasíme s úvodní sentencí autorky recenzované práce, že sportovní prostředí je vždy reflexí politického, hospodářského a kulturního vývoje dané společnosti. Přirozeně to platí zejména pro zlomové události typu zásadních změn společenského uspořádání, které v případě historicky zásadního roku naší společnosti připadají v této práci poněkud nadužívané a nepřesné označení „sametová revoluce“. Důležité však je, že autorka tematicky originální práce sport chápe jako široce rozkročenou kategorii motivačně zahrnující jak vyloženě soutěžní výkonnostně ukotvené aktivity, tak kultivační činnosti zaměřené na fyzickou kondici, upevnění zdravotní kondice či zlepšení psychické pohody. Publikace si klade za cíl jako zřejmě první ucelená knižní práce na toto téma v naší kinantropologické produkci podat systematický pohled na vývoj českého sportovního prostředí od listopadu 1989 do konce první dekády nového tisíciletí. A to prostřednictvím zevrubné analýzy transformace klíčového hráče na tomto poli, kterým byl nesporně Český svaz tělesné výchovy (ČSTV), od 2013 možná účelově přejmenovaný na Českou unii sportu (ČUS). Autorka, vedoucí katedry společenských věd a managementu ve sportu na fakultě sportovních studií Masarykovy univerzity, deklaruje v úvodu své pionýrské práce „nezaujatý pohled“ na významné transformační změny ve sportovním prostředí. A dlužno přiznat, že svůj „závazek“ beze zbytku dodržela. Možná v některých pasážích spíše ke škodě věci, kupř. deskripce vývoje situace na půdě Sazky by nepochybně snesla osobnější a osobitější důraz například v pohledu na působení „přínejmenším sebestředného“ Aleše Hušáka v dlouholetém autoritativním působení v čele této organizace, odčerpávající předpokládané zdroje financování českého sportu cestou bezprecedentního osobního obohacování či posedlosti megalomanskými projekty typů Sazka aréna (O2 aréna).

Práce je logicky, tedy v souladu s relevantním společenským vývojem naší polistopadové postkomunistické společnosti, členěna na období 1989–1992 (rozpad Československa) a klíčovou periodu 1993–2010. Čtenáři nesporně usnadní porozumění dané problematice i desetistránkové nastínění textové vsuvky popisující historický vývoj sportovního prostředí v naší společnosti před rokem 1989, oživující především jedinečnost našich spolkových tělovýchovných organizací především na půdě Sokola a Orla či později organizačně dobře připravených, leč ideologicky silně kontaminovaných československých spartakiád. Období let 1989–1992 se autorka deskripce transformace ve státní sféře snaží podat reálný pohled na relevantní změny na půdě tělovýchovné a sportovní činnosti, poznamenané mj. i rozpadem centralizovaného financování sportu a tradičně sofistikované a účinné přípravy sportovních talentů a reprezentantů. Naopak jako pozitivní rys tohoto krátkého období se zdůrazňuje rozvoj spolkové sféry posilující podporu rekreačního volnočasového sportu. Meritorní téma práce je pak ilustrováno na vývoji ČSTV do konce roku 1992. Podává systematický pohled na vývoj legislativního, finančního a organizačního rámce tohoto klíčového orgánu českého sportu.

Nové samostatná kapitola Českého svazu tělesné výchovy je prezentována na pozadí vývoje našeho sportovního prostředí v letech 1993–2010, poznamenaného na jedné straně transformací tradičně působícího podniku Sazka na akciovou společnost či na druhé straně zahájením činnosti hnutí Sport pro všechny. Stranou pozornosti nezůstává ani trpké konstatování o podfinancování českého sportu ve srovnání s většinou členských zemí Evropské unie. Navíc je konstatována i nízká úroveň dobové podpory sportovního prostředí v obcích a spolupráce mezi vládními a nevládními organizacemi v oblasti sportu, stejně jako nesporně ekonomicky problematická nekoordinovanost nové výstavby sportovních objektů či tradičně nízká výuková dotace školní tělesné výchovy. A spíše nechvalně samostatnou kapitolou je přiblížení vlastnické struktury ziskové loterijní akciové společnosti Sazka, jako zřejmě naivně předpokládaný zdroj finančních prostředků do sportovního prostředí.

Práce Mgr. Mileny Strachové, Ph.D., významně přibližuje vývoj organizace sportovního prostředí v posledním čtvrtstoletí, a to deskripce proměn zásadního hráče na tomto poli, kterým byl až do roku 2013 Český svaz tělesné výchovy. Zřejmě se shodneme, že přes spíše klikatý a mnohdy problematický vývoj světa sportu, reflektujícího v mnohém vývoj celé společnosti v její komplexnosti, byl v našem prostředí oživen renesancí pluralitního prostředí s nepřehlédnutelnými znaky autonomie a dobrovolnosti při postupném

vyjasňování majetkové struktury ve sportovním prostředí. Věřme tedy, že postupně (protože spíše liknavě a nerozhodně) překonáme i v jiných společenských sférách devastující spekulativní vyvádění majetku za účelem bezprecedentního osobního obohacování a že se napříště v organizaci finančního zajištění sportu přikloníme k jeho tradiční a transparentní podpoře ze státního rozpočtu tak, aby dokázal uspokojit jak nesporné sportovní talenty na poli státní reprezentace, tak saturovat neodmyslitelný zájem společnosti o podporu sportování mas lidí na jejich cestě k aktivnímu životního stylu a osobní zodpovědnosti za vlastní zdraví.

Aleš Sekot